

žive na stupnju od kamenog doba do motičke zemljoradnje, potpomažući se skupljačkom i lovačkom privredom kao i primitivnim stočarstvom.

Knjigu u celini karakteriše vešto zapažanje primarnog, jasan, svakome razumljiv stil, sažetost i lepa preglednost, koju potkrepljuje 37 ilustracija. Ona će biti dragocen priručnik, ne samo studentima svih društvenih nauka, već i naučnim radnicima koje ova pitanja zanimaju. Poseban je doprinos našoj kulturnoj javnosti i širokom krugu čitalaca.

Petar Š. Vlahović

Leonhard Adam und Hermann Trimborn, Lehrbuch der Völkerkunde, Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart 1958. (str. 304).

Prominentni etnolozi surađivali su uz urednika kod izrade III izdanja udžbenika: F. J. Micha, R. Thurnwald, Joseph Haekel, F. Herrmann, M. Schneider, G. Deeters, K. Dittmar, Hans Novermann, Diedrich Westermann i M. Oberem. Svrha je knjige, da bude udžbenik (u prvom redu za studente) i time je naravno određen i njen karakter, način izlaganja i izbor materijala i širina obrade. Predmet je udžbenika prikaz suštine etnologije i njenih sastavnih dijelova, tumačenje njenih problema, kritički osvrt na njene metode, na značenje etnologije kao nauke i njenog odnosa prema graničnim naučnim područjima: pravu, sociologiji, ekonomiji i sl.). — U koliko su i mišljenja pojedinih suradnika raznorodna i njihovi stavovi obilježeni osobnim interpretacijama oni se slažu, da se etnologija bavi čovjekom, ali ne kao biološkim bićem (antropologija), već kulturnim, ako uzmemo kulturu kao grupnu pojavu jedne etničke jedinice. Prema tome etnološki pojam kulture ne vrednuje već samo obuhvaća cjelinu životnih izraza i to u svemu, što se odnosi na vanjsko vodenje života, na društvene uređaje i običaje, kao i duševne tvorevine.

U okviru etnološke problematike treba oprezno upotrebljavati oznaku »prirodni« narodi naprama »kulturnim«. Reguliranje odnosa prema prirodi nameće se i »civiliziranim« narodima i konačno *nema* naroda, koji bi u smislu objektivnog pojma kulture bili bez kulture. O »primitivnim« narodima možemo govoriti samo onda, ako riječ treba označiti nešto vremenski ranijeg, ali nipošto nešto »jednostavno« u pogledu životnog izraza. Treba samo uočiti neobičnu kompliciranost društvenih norma (i odgovarajuće obilje njihovih oznaka!) kod mnogih »primitivnih« naroda. Egocentrični stav zapadnjačke historije, koja uvijek nije stigla do univerzalno-historijskih aspekata često je uobručila ocjenu kulturnih dobara, zapadnih i orijentalnih visokih kultura. Međutim ne bi se moglo oporeći da će se u budućnosti i etnologija uklopiti u opću nauku o historiji kulture.

U okviru gornjih općih postava o značaju etnologije kreću se, naravno s izvjesnim odstupanjem i razmatranja pojedinih autora o metodama etnologije, duševnosti prirodnih naroda, religiji, pjesništvu, muzici, likovnoj umjetnosti, jeziku, društvenom životu, pravu, privredi i budućnosti prirodnih naroda.

Mirko Kus-Nikolajev

Werner Ziegenfuss, Gesellschaftsphilosophie. Grundzüge der Theorie vom Wesen und Erkenntnis der Gesellschaft; Ferdinand Enke Verlag, Stuttgart 1954. (str. 150).

Otkad je Lewis Morgan, krajem prošlog stoljeća objavio svoje radove o društvenim vezama (naročito rodbinskim) primitivnih naroda, sve je češće dolazilo do ispreplitanja etnoloških i socioloških problema. Da etnologija uzmogne potpuno udovoljiti svojim zadacima potrebno je da vodi računa o historijskom slijedu t. j. socijalne pojave moraju se ispitati u svojim odnosima prema vremenu, dakle kao vremenski uvjetovane i smatrati kao